

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 maja 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku w II Wydziale Karnym w składzie

Przewodniczący	SSA Piotr Sławomir Niedzielak (spr.)
Sędziowie	SSA Halina Czaban SSA Brandeta Hryniewicka
Protokolant	Magdalena Suchocka

przy udziale Prokuratora Prokuratury Apelacyjnej w Białymstoku – Przemysława Sabata

po rozpoznaniu w dniu 28 maja 2014 r.

sprawy **D. R. s. S.**

o wydanie wyroku łącznego

z powodu apelacji wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku

z dnia 28 lutego 2014 r. sygn. akt III K 192/13

I. utrzymuje zaskarżony wyrok w mocy, uznając apelację za oczywiście bezzasadną;

II. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. U. S. 147,60 złotych, w tym 27,60 złotych podatku VAT, tytułem wynagrodzenia za obronę z urzędu skazanego przed sądem odwoławczym;

III. zwalnia skazanego od kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze.

UZASADNIENIE

D. R. został skazany prawomocnymi wyrokami:

1. Sądu Okręgowego w Białymstoku w sprawie IIIK 224/01 z dnia 24 maja 2002 roku za czyny z art. 280§2k.k. w z art.91§1 k.k. popełnione w dniach: 09.01.2001 roku, 2.03.2001 roku, 2.03.2001 roku, 16.03.2001 roku, 31.03.2001 roku, 13.06.2001 roku, w połowie czerwca 2001 roku na karę 7 (siedmiu) lat pozbawienia wolności, za czyny z art. 280§1 k.k. w zw. z art.91§1 k.k. popełnione w dniach: 24.01.2001 roku i 23.07.2001 roku na karę 3 (trzech) lat pozbawienia wolności, za czyn z art. 279§1 k.k. popełniony w okresie od 27.03.do 04.04.2001 roku na karę 1 (jednego) roku pozbawienia wolności, za czyn z art. 263§2 k.k. popełniony w okresie od 27.03.do 3.07 2001 roku na karę 1 (jednego) roku pozbawienia wolności, za czyn z art. 278§1 k.k. popełniony w dniu 11.07.2001 roku na karę 1

(jednego) roku pozbawienia wolności, za które na mocy art. 85k.k., art.86§1k.k., art.91§2 k.k. wymierzono karę łączną 9 (dziewięciu) lat pozbawienia wolności;

2. Sądu Rejonowego w Białymstoku w sprawie XVK 562/10 z dnia 6 sierpnia 2010 roku za czyn z art. 242§1kk popełniony w dniu 1 marca 2010 roku na karę 10 (dziesięciu) miesięcy pozbawienia wolności, na poczet której na mocy art.63§1 k.k. zaliczono okres rzeczywistego pozbawienia wolności od dnia 15.03.2010r. do dnia 06.08.2010r. przyjmując jeden dzień rzeczywistego pozbawienia wolności za równoważny jednemu dniowi orzeczonej kary pozbawienia wolności;

3. Sądu Okręgowego w Białymstoku w sprawie IIIK 46/10 z dnia 6 października 2010r., zmienionego wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 11 sierpnia 2011 roku w sprawie II AKa 125/11, za czyn z art. 280§1 k.k. w zb. z art. 157§2 k.k. w zw. z art.11§2.k.k. w zw. z art.64§1 k.k. popełniony w dniu 19 marca 2009 roku na karę 8 (ośmiu) lat pozbawienia wolności, za czyn z art. 280§2 k.k. w zb. z art.157§2 k.k. w zb. z art. 288§1 k.k. w zw. z art. 11§2 k.k. w zw. z art. 64§1 k.k. popełniony w dniu 4 kwietnia 2009 roku na karę 9 (dziewięciu) lat pozbawienia wolności, za które na mocy art.85 k.k., art.86§1 k.k. orzeczono karę łączną 13 (trzynastu) lat pozbawienia wolności, na poczet której na mocy art. 63§1 k.k. zaliczono okres rzeczywistego pozbawienia wolności od dnia 6.04.2009r. do dnia 01.03.2010r. przyjmując jeden dzień rzeczywistego pozbawienia wolności za równoważny jednemu dniowi orzeczonej kary pozbawienia wolności;

4. Sądu Rejonowego w Białymstoku w sprawie XVK 1325/12 z dnia 21 grudnia 2012 roku za czyn z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 242§1 k.k. w zb. z art. 224§2k.k. w zb. z art. 222§1 k.k. w zb. z art. 157§2 k.k. w zw. z art. 64§2 k.k. na karę 1 (jednego) roku pozbawienia wolności;

5. Sądu Okręgowego w Białymstoku w sprawie IIIK 120/11 z dnia 13 czerwca 2012 roku, zmienionego wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 21 listopada 2010 roku w sprawie II AKa 209/13, za czyn z art. 13§1 k.k. w zw. z art.280§1 k.k. w zb. z art.157§2 k.k. w zw. z art. 11 §2 k.k. popełniony w dniu 2 października 2010 roku na karę 7 (siedmiu) lat pozbawienia wolności.

Wyrokiem łącznym z dnia 28 lutego 2014r. wydanym w sprawie o sygn. akt III K 192/13, Sąd Okręgowy w Białymstoku:

I. Na mocy art. 85 kk i art. 86 § 1 kk połączył kary pozbawienia wolności orzeczone w wyrokach: Sądu Rejonowego w Białymstoku w sprawie o sygn. XV K 562/10, Sądu Okręgowego w Białymstoku w sprawie IIIK 46/10 i wymierzył skazanemu D. R. karę łączną 13 (trzynastu) lat pozbawienia wolności;

II. Na mocy art. 85 kk i art. 86 §1 kk połączył kary pozbawienia wolności orzeczone w wyrokach: Sądu Rejonowego w Białymstoku w sprawie XVK 1325/12 oraz Sądu Okręgowego w Białymstoku w sprawie IIIK 120/11 i wymierzył skazanemu D. R. karę łączną 7 (siedmiu) lat pozbawienia wolności;

III. Na poczet orzeczonych kar łącznych zaliczył skazanemu okresy kar odbytych w sprawach podlegających łączeniu oraz okresy zaliczone w sprawach jednostkowych na poczet orzeczonych kar;

IV. W pozostałym zakresie wyroki jednostkowe pozostawił do odrębnego wykonania;

V. Na mocy art. 572kpk umorzył postępowanie w przedmiocie wyroku orzeczonego w sprawie Sądu Okręgowego w Białymstoku IIIK 224/01;

VI. Zasadził od Skarbu Państwa na rzecz adw. U. S. kwotę 120 (sto dwadzieścia) zł wraz z należnym od tej kwoty podatkiem VAT w wysokości 23% tytułem zwrotu kosztów pomocy pranej udzielonej skazanemu z urzędu;

VII. Zwolnił skazanego od ponoszenia kosztów sądowych.

Apelację od tego wyroku wniosła obrońca z urzędu skazanego. Na podstawie art. 425 k.p.k. i art. 444 k.p.k, zaskarżyła wyrok w części co do orzeczenia o wymiarze kary łącznej pozbawienia wolności określonej w pkt I wyroku.

Na podstawie art. 438 pkt 4 kpk zarzuciła wyrokowi:

- rażąco surowość wymierzonej D. R. kary łącznej 13 (trzynastu) lat pozbawienia wolności wynikającą z uwzględnienia wyłącznie dotychczasowej karalności skazanego przy jednoczesnym pominięciu okoliczności przemawiających na jego korzyść, w tym przede wszystkim poprawnego zachowania skazanego w realiach zakładu karnego, przekonującego o możliwości postawienia pozytywnej prognozy kryminologicznej, a tym samym orzeczenia wobec niego kary łącznej przy zastosowaniu zasady pełnej absorpcji.

W konkluzji, na podstawie art. 427 kpk oraz art. 437 § 2 kpk, wniosła o zmianę wyroku w zaskarżonej części i znaczące złagodzenie orzeczonej kary łącznej pozbawienia wolności przy zastosowaniu zasady pełnej absorpcji i wymierzenie skazanemu kary w wymiarze 9 lat pozbawienia wolności za pierwszy zbieg.

Natomiast skazany D. R., w piśmie z dnia 15 kwietnia 2013 r. (zatytułowanym – „wniosek, dotyczy: uzupełnienia pisma procesowego – apelacji”), podniósł, że przy rozpatrywaniu sprawy popełniono błąd, gdyż przestępstwo z dnia 2 października 2010 r. zostało popełnione przed zapadnięciem nieprawomocnego wyroku z dnia 6 października 2010 r., a zatem wyroki 7 lat i 13 lat, których Sąd nie połączył, podlegają jednak w myśl art. 85 i 86 kk połączeniu (k.323).

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest w sposób oczywisty bezzasadna. Kontrola odwoławcza zaskarżonego wyroku, przez pryzmat wywodów apelacji, nie daje podstaw do podzielenia podniesionego w niej zarzutu.

Zaskarżone orzeczenie nie jest bowiem dotknięte uchybieniem, o którym mowa w art. 438 pkt 4 kpk, gdyż orzeczona wobec skazanego D. R. kara łączna w wymiarze 13 pozbawienia wolności nie ma żadną miarą przymiotu rażąco niewspółmiernie surowej w rozumieniu przepisu w/w artykułu.

Łącząc wyroki Sądu Rejonowego w Białymstoku z dnia 6 sierpnia 2010r. sygn. akt XV K 562/10 oraz Sądu Okręgowego w Białymstoku z dnia 6 października 2010r., sygn. akt III 46/10 – zgodnie z treścią przepisu art. 86 § 1 kk – można było wymierzyć łączną karę pozbawienia wolności w granicach od 9 lat (najwyższa kara wymierzona za przestępstwo pozostające w zbiegu z innymi przestępstwami) do 15 lat pozbawienia wolności – z uwagi na treść przepisu art. 86§1 k.k. (rzeczywista suma kar to 17 lat i 10 miesięcy pozbawienia wolności). Jednocześnie dla granic kary łącznej bez znaczenia była wysokość orzeczonych uprzednio kar łącznych. Zauważyć bowiem trzeba, że „gdy wyrok łączny obejmuje wyrok, w którym wymierzono karę łączną lub dochodzi do wydania kolejnego wyroku łącznego obejmującego wyrok, w którym orzeczono karę jednostkową z wcześniej wydanym wyrokiem łącznym, to granic nowej kary łącznej w wyroku łącznym nie wyznaczają poprzednie kary łączne, tylko kary jednostkowe wymierzone za poszczególne przestępstwa.”(patrz – postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 lipca 2010 r., IV KK 162/10, Biul.PK 2010/4/14; por. także – postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 2007 r., V KK 419/06, OSNKW 2007/10/74, Biul.SN 2007/10/16; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 listopada 2009 r., V KK 148/09, OSNwSK 2009/1/2178; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 października 2008 r., III KK 276/08, LEX nr 465880).

Wysokość kary łącznej orzeczonej wobec skazanego zaskarżonym wyrokiem jest zatem zdecydowanie niższa od sumy kar wymierzonych za poszczególne przestępstwa.

Jednocześnie nie było podstaw do orzeczenia wobec skazanego kary łącznej na zasadzie pełnej absorpcji.

Wypada podnieść, iż wskazane przez skarżącą okoliczności związane z prawidłowym funkcjonowaniem skazanego w warunkach zakładu karnego, wbrew jej twierdzeniom, Sąd I instancji miał na uwadze, niemniej jednak nie mogły one przesądzić automatycznie o konieczności ukształtowania kary łącznej według wyżej przywołanej zasady. Trzeba bowiem w tym kontekście podkreślić, że wskazywane przez obronę okoliczności stanowią jedynie część elementów, które należy brać po uwagę przy kształtowaniu kary łącznej w wyroku łącznym.

Zasadniczą kwestią jaką należy badać w tym zakresie jest związek podmiotowo – przedmiotowy zbiegających się przestępstw. Przy czym jak trafnie stwierdził Sąd Okręgowy, odwołując się do poglądów judykatury i doktryny, stosowanie zasad absorpcji czy kumulacji, jako rozwiązań skrajnych, powinno następować zupełnie wyjątkowo.

W realiach przedmiotowej sprawy przestępstwa, za które wymierzono kary podlegające łączeniu, pozostawały w relatywnie bliskim związku czasowym, nie mniej jednak nie wszystkie godziły w podobne dobra prawne (trzy z nich godziły nie tylko w mienie ale również życie i zdrowie, jedno zaś polegało na samouwolnieniu). Tymczasem zarówno w doktrynie, jak i orzecznictwie przyjmuje się, że zasadę absorpcji stosuje się w wymiarze kary łącznej wyjątkowo, gdy związek podmiotowo-przedmiotowy zbiegających się przestępstw jest tak ścisły, że upodabnia je do jednego przestępstwa, jak w przypadku pomijalnego zbiegu przestępstw lub ciągu przestępstw, gdy nie potrzeba podwyższać progu represji karnej. Taka zaś sytuacja ewidentnie nie wystąpiła w niniejszej sprawie, o czym dobitnie świadczy opis poszczególnych ze zbiegających się przestępstw.

Mając na względzie całość przedstawionych wyżej okoliczności nie ma podstaw do uznania, że wymierzona wobec skazanego łączna kara pozbawienia wolności jest rażąco surowa, a tylko takie uznanie dawałoby podstawę do jej obniżenia przez sąd odwoławczy.

Istotne znaczenie przy wymiarze kary łącznej ma także wzgląd na prewencyjne oddziaływanie kary, w znaczeniu prewencji indywidualnej i ogólnej. (M. Szewczyk, Kara łączna w polskim prawie karnym, Kraków 1981, s. 78). W odniesieniu do skazanego prognoza w przedmiotowym zakresie jest ewidentnie negatywna. Skazany dopuścił się większej liczby przestępstw, niż objęte kontrolowanym wyrokiem, w tym w warunkach recydywy.

Sąd Okręgowy słusznie zatem zastosował wobec skazanego zasadę asperacji. W dostatecznym też stopniu uwzględnił okoliczności dotyczące osoby skazanego, a w szczególności jego zachowanie w izolacji, co przełożyło się na wymierzenie skazanemu kary łącznej w wymiarze 13 lat pozbawienia wolności, a zatem niewątpliwie niższej od sumy kar podlegających łączeniu.

Całość przedstawionych wyżej okoliczności wskazuje, że nie ma podstaw do uznania, aby wymierzona wobec skazanego łączna kara pozbawienia wolności była rażąco surowa, co dopiero uprawniałoby sąd odwoławczy do jej korekty.

Podkreślić w tym kontekście wypada, że ustawodawca uznał, iż przesłanką uzasadniają zmianę orzeczenia o karze w ramach podstawy odwoławczej z art. 438 pkt 4 kpk jest nie sama „niewspółmierność kary”, lecz wyłącznie taka która ma przymiot „rażącej” w rozumieniu w/w przepisu. Nie każda bowiem różnica w ocenie łagodności lub surowości kary pomiędzy sądem meriti a skarżącym ma prowadzić do zmiany orzeczenia o karze w postępowaniu odwoławczym kary, czy też w ogóle dawać podstawę do kwestionowania trafności wydanego przez Sąd I instancji orzeczenia. Przesłanka rażącej niewspółmierności kary jest spełniona jedynie wówczas, jeśli z punktu widzenia nie tylko sprawcy, ale i ogółu społeczeństwa, kara jawi się jako niesprawiedliwa, zbyt drastyczna, przynosząca nadmierną dolegliwość.

Takiej oceny w realiach przedmiotowej sprawy nie sposób jednak dokonać.

Odnosząc się natomiast do pisma skazanego należy podkreślić, że Sąd Apelacyjny jest uprawniony do badania sprawy jedynie w granicach środka odwoławczego, a w zakresie szerszym o tyle, o ile ustawa to przewiduje (art. 433 § 1 kpk). Wyżej wskazane pismo skazanego mogło mieć zatem tylko takie znaczenie, że Sąd Apelacyjny badał, czy nie zachodziła rażąca niesprawiedliwość zaskarżonego orzeczenia w rozumieniu art. 440 kpk (co uczyniłby i tak bez rzeczonego pisma, gdyż był do tego zobligowany z urzędu). Analiza wyroku nie dała podstaw do stwierdzenia, aby wystąpiły okoliczności sugerowane przez skazanego a zaskarżony wyrok był z tego powodu rażąco niesprawiedliwy. Wbrew stanowisku skazanego nie ma bowiem prawnej możliwości połączenia wskazanych przez niego kar. Sąd Okręgowy w sposób prawidłowy, zgodnie z treścią art. 85 kk, ustalił w niniejszej sprawie dwa zbiegi realne opisane w pkt I i II zaskarżonego wyroku. Zaistnienie przesłanek z art. 85 kk obowiązało Sąd Okręgowy do wydania wyroku łącznego i oznaczało brak swobody w doborze skazań podlegających łączeniu (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia

2013 r., IV KK 416/12, LEX nr 1254719). Tym samym Sąd Okręgowy nie mógł pominąć wyroku opisanego w pkt 2 części wstępnej zaskarżonego orzeczenia, który dotyczy czynu, za który kara nie mogła być połączona z karą wymierzoną skazanemu zarówno za czyn opisany w pkt 5, jak w pkt 4 części wstępnej orzeczenia. Przestępstwa, tworzące zbieg, o którym mowa w art. 85 kk muszą być bowiem popełnione wcześniej, niż zapadł pierwszy wyrok, co do któregośkolwiek z nich (por. uchwała Sądu Najwyższego 7 sędziów - zasada prawna z dnia 25 lutego 2005 r., I KZP 36/04, OSNKW 2005/2/13, Prok.i Pr.-wkł. 2005/7-8/3, OSP 2005/12/149, Wokanda 2005/9/9, Biul.SN 2005/2/23).

W tym stanie rzeczy, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 437 § 1 k.p.k. orzekł o utrzymaniu w mocy zaskarżonego wyroku.

Sąd Apelacyjny zwolnił skazanego na podstawie art. 624 § 1 kpk od ponoszenia kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze.

O wynagrodzeniu za obronę z urzędu rozstrzygnięto na podstawie § 14 ust. 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. (Dz. U. Nr 163, poz.1348).

Z tych wszystkich względów orzeczono jak w wyroku.

PN/ms